

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Кафедра фінансів і кредиту

Путятін Дмитро Володимирович

Депозити банківської системи в умовах інфляції та
девальвації

АВТОРЕФЕРАТ

дипломної роботи на здобуття

ступеня вищої освіти магістр

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит з
поглибленим вивченням іноземної мови»

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доц. б.в.з. Філімонова О.Б.

Рецензент:

канд. екон. наук, доц. Семенчук І.М.

Миколаїв 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Сучасний розвиток національної економіки, як на мікрорівні так і на макрорівні на пряму залежить від ефективної та стабільної діяльності банківської системи. Саме тому в умовах складної політико-економічної ситуації, стабілізації національної валюти, таргетування НБУ на інфляцію та жорсткий контроль банківської системи в цілому, в свою чергу впливає на здатність банків акумулювати необхідний обсяг банківського капіталу, тобто депозитні ресурси. Шляхом мобілізації тимчасово вільних коштів у населення та спрямування їх на кредитно-інвестиційний процес забезпечується процес кредитування фізичних та юридичних осіб, реалізація нових інвестиційних проектів. Через перехід з фіксованого курсу на плаваючий, та важкий політико-економічний стан призвело до значної девальвації національної валюти, а також різке зростання інфляційних процесів.

Провідні науковці по-різному підходять до визначення і класифікації факторів впливу на депозити. Дослідження факторів, які впливають на структуру депозитів банку здійснювали такі вітчизняні та зарубіжні науковці: А.М. Морозов, М.І. Савлук, О. В. Васюренко, Труш Г.В., Коцовська Р. Р., Сокол Г. В., Галіцейська Ю. М., Белікова Т.В., Марченко О.В., Шевченко М.В., С. Баризиц , М. Ланштайнер, П. Имам, Дж. Коралес, О. Береславська, О.М. Бартош, О.П. Охріменко та інші.

Незважаючи на існуючі дослідження, вплив того чи іншого фактору на структуру депозитів банківської системи необхідно постійно проводити моніторинг, через те що ситуація в банківській системі та економіці в цілому постійно змінюється

Гіпотеза дослідження: Знецінення національної грошової одиниці, виражене у зростанні темпів інфляції та девальвації призводить до негативних трансформацій складу та структури депозитів банківської системи України у період її очищення, що скорочує обсяг фінансових ресурсів, зменшує ліквідність та збільшує рівень системного ризику.

Метою магістерського дослідження є поглиблення та розширення

теоретичних, методичних і практичних аспектів трансформації структури депозитів банківської системи України в умовах інфляції та девальвації національної грошової одиниці.

Об'єктом дослідження є процес трансформацій структури депозитів в умовах інфляції та девальвації національної грошової одиниці України та очищення банківської системи.

Предметом дослідження є теоретично-методологічні та практичні аспекти процесу трансформації структури депозитів в умовах інфляції та девальвації національної грошової одиниці України та очищення банківської системи.

Відповідно до поставленої мети були визначені завдання дослідження:

- теоретичне обґрунтування трансформаційних процесів депозитів банківської системи;
- висвітлення методології аналізу трансформаційних процесів у структурі депозитів в умовах інфляції та девальвації національної грошової одиниці України та очищення банківської системи;
- проведення емпіричного аналізу трансформації складу та структури депозитів банківської системи в умовах інфляції та девальвації національної грошової одиниці України;
- обґрунтування результатів дослідження та шляхів їх застосування.

Методологічним підґрунтям дослідження є теоретичні положення економічної науки, системний аналіз, методологія та інструментарій економіко-математичного моделювання. У роботі використано праці вітчизняних і закордонних вчених у сфері управління тимчасово вільними грошовими коштами населення, аналізу банківської діяльності, законодавчі акти України, що регулюють діяльність учасників фінансових ринків. Також використовували статистичний метод, моделювання, а також метод узагальнення та формалізацію.

Інформаційну базу дослідження становлять вітчизняні та міжнародні нормативно-правові акти з приводу регулювання банківської діяльності, монографії, підручники, посібники, наукові статті українських та зарубіжних науковців, що займаються вивченням банківської системи, і депозитної політики

зокрема, інтернет-ресурси, а також офіційні статистичні дані Державної Служби Статистики і Національного Банку України за 2013-2018 рр.

Новизна одержаних результатів дослідження включає такі положення:

– удосконалено методичні підходи аналізу трансформації структури депозитів банківської системи України у розрізі валют і строків погашення в умовах інфляції та девальвації національної грошової одиниці шляхом врахування фактичної вартості депозитів після вираження у доларах США за середньозваженим курсом по щоденних показниках за місяць;

– набули подальшого розвитку визначення тенденцій трансформації обсягу, складу і структури депозитів домогосподарств і нефінансових корпорацій в умовах інфляції та девальвації національної грошової одиниці, а також обґрунтування заходів щодо покращення структури депозитів, зокрема таких, які можуть забезпечити стабілізацію курсу гривні відносно іноземних валют, особливо щодо долара США, інфляційне таргетування, посилення контролю дотримання нормативів НБУ, зростання гарантій за вкладками фізичних осіб.

Апробація результатів дослідження. Взято участь у Всеукраїнській студентській конференції Могілянські читання та Міжнародній студентській конференції «Ольвійський форум».

Опубліковано 1 статтю у збірнику Студентські наукові студії.

Обсяг і структура дипломної роботи магістра. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, що містить 10 рисунків і 14 таблиць, висновків, списку використаної літератури, який складається з 52 джерел і наведений на 6 сторінках, та 7 додатків на 14 сторінках. Повний обсяг роботи становить 70 сторінка комп'ютерного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, його методи та інформаційну базу, розкрито наукову новизну і практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «Огляд літератури щодо впливу інфляції та девальвації на депозити банківської системи» було визначено сутність депозитів та типи клієнтів депозитів. Досліджено різні види факторів впливу на депозити, та виділено основні: інфляція та девальвація.

На формування ресурсів банку, тобто депозитів, та їх структуру впливають низка макроекономічних факторів, а саме доходи населення, довіра до банківської системи, українське законодавство про діяльність банків, інфляційні процеси, та волатильність курсів валют. До залучених ресурсів належать залишки коштів на поточних рахунках населення, державних та недержавних установ і організацій, та підприємства, також відносяться вклади на більш тривалий строк, та кошти на кореспондентських рахунках.

В роботі досліджено переваги та недоліки різних видів політик фінансування діяльності, зокрема: високий рівень ліквідності та частки дебіторської заборгованості в активах, уникнення позичкових ресурсів, що призводить до зниження рентабельності власного капіталу при консервативній політиці; мінімізація витрат на утримання оборотних активів при одночасному нагромадженні кредиторської заборгованості та підвищена ймовірність банкрутства при агресивній політиці фінансування.

Огляд існуючих наукових досліджень дозволяє згрупувати фактори, які впливають на структуру депозитів банківської системи. Так домашні господарства кладуть гроші на депозити з наміром заробити, а нефінансові корпорації здійснюють операції лише через банки, і через нестабільність національної валюти не залишають кошти на рахунках в банках, а віддають перевагу у фінансуванні операційної діяльності. Через зміни в законодавстві, коливання облікових ставок НБУ та курсів валют, інфляційні процеси відбувається трансформація депозитного ринку. Аналіз цих показників є

необхідним для вибору напрямів стратегічного розвитку банківської системи щодо залучення депозитів. Ще одним фактором, який впливає на залучення депозитів є відсоткові ставки, які залежать від валюти та строку вкладу.

Дослідження Juan S Corrales та Patrick A. Imam про доларизацію депозитів та кредитів домашніх господарств та юридичних осіб встановили які макроекономічні фактори на це впливають, та як різницю між країнами з високим і низьким рівнем доходу. На їх думку, що домашні господарства та доларизація кредитів слабо пояснюються моделлю заміщення валют, за винятком країн з низьким рівнем доходу, де інфляція відіграє значну роль.

З даних наведених в дослідження, зрозуміло, що домогосподарства мають більше чистих депозитів, ніж кредити в доларах. На їх думку домогосподарства є більш консервативними, і тримають долари як форму економії. Фірми, з іншого боку, є чистими позичальниками в доларах, зі значно вищими кредитами в іноземній валюті.

На думку Олени Береславської до суттєвих змін могли призвести такі чинники: обмеження НБУ щодо видачі коштів в іноземній валюті в еквіваленті 15 тис. гривень щодня; побоювання населення щодо можливості невиклати депозитів банками; та дефіцит іноземної валюти в деяких банках. Зупинити цей процес можна було шляхом запровадження мораторію на зняття коштів із рахунків фізичних осіб.

Хоча мораторій мав би позитивний ефект тимчасово. Насамперед необхідно розуміти, що для власника цінність грошей визначається, як купівельна спроможність, засіб платежу, засіб нагромадження та як властивість приносити інвестиційний дохід. Через зменшення купівельної спроможності грошей, зменшується і кількість товарів і послуг які зможе купити власник. Це призводить до того, що гроші втрачають властивість виконувати функцію нагромадження. Тобто для власника це вільні ресурси, які покладені на банківський депозит приносять власникові певний відсотковий дохід.

Але владники повинні бути впевнені, що у будь-який момент зможуть безперешкодно скористається ними, та коли цієї впевненості не має, то

починається відлив депозитів з банківської системи, таким чином намагаючись захистити ці кошти. В цілому для банків це призвело до таких проблем: падіння ліквідності, погіршення якості кредитного портфеля, недотримання нормативів визначених НБУ, і як наслідок введення тимчасової адміністрації та ліквідацією деяких банків.

У другому розділі «Методологія дослідження трансформації структури депозитів банківської системи» обґрунтовано вибір підходів, методів, інструментів і методик, що дозволяють визначити характер трансформаційних процесів в обсязі та структурі депозитів, а також системи факторів, що впливають на депозити банківської системи України.

Переважає більшість науковців пропонує поділяти фактори впливу на структуру депозитів банку на дві великі групи, а саме: зовнішні та внутрішні.

До внутрішніх факторів належать: кваліфікація персоналу; цінова політика банку; маркетингова політика банку; зіставлення активів і пасивів за строками; номенклатура банківських депозитних послуг; менеджмент, імідж банку; якість та ступінь незбалансованості активів і пасивів за строками, сумами та в розрізі окремих валют.

Внутрішні фактори коригуються на рівні самого банку, що дозволяє мінімізувати їх негативний вплив на результати діяльності банківської установи.

До групи зовнішніх чинників належать: загальні політична та економічна ситуація в країні; макроекономічні показники, особливо наявність інфляційних процесів та волативність курсу валют; організація системи рефінансування та ефективність регулюючих функцій центрального банку; монетарну політику національного банку, стан грошового ринку, кризові явища в економіці країни, можливість банку отримувати кредити у центральному банку, регулятивні обмеження, щодо діяльності в країні; рівень зайнятості та доходи домашніх господарств; розвиток банківських технологій; облікова ставка НБУ, та рівень відсоткових ставок на депозити.

Аналіз підходів до визначення факторів впливу на структуру банківських депозитів серед вітчизняних та зарубіжних вчених дозволяє побачити, що

переважна більшість науковців пропонує поділяти фактори впливу на структуру банківських депозитів на зовнішні та внутрішні. Така класифікація дає змогу розмежувати фактори, на ті які є контрольованими з боку банку, менеджмент якого може розробити комплекс заходів щодо управління та мінімізації впливу цих факторів.

Зовнішні фактори впливу не можуть бути підконтрольним управлінням банку, проте їх аналіз є необхідним, що надає змогу правильно оцінити середовище в якому функціонує банк.

Діяльність банку характеризується підвищеним рівнем ризику, тому НБУ та управління банку повинні враховувати максимальну кількість зовнішніх та внутрішніх факторів, характер та ступінь їх впливу на структуру банківських депозитів, як наслідок неврахування одного з факторів може спричинити до скорочення фінансових ресурсів, суттєвою часткою якого є саме депозити.

Серед зовнішніх факторів, які мають суттєвий вплив на структуру депозитів банківської системи стан макроекономічних показників: рівень інфляції та валютний курс. Тому для аналізу було вибрано дані по всій банківській системі, а не вибір окремих банків. Таким чином це надає змогу оцінити взаємозв'язок макроекономіки та всієї банківської системи України.

Після визначення основних факторів впливу на банківські депозити, визначено обсяги депозитів, які надані домогосподарствами, так і нефінансовими корпораціями, для наочності. Окрім оцінки структури депозитів банківської системи, визначено порядок розрахунку кореляції факторів інфляції та девальвації на структуру депозитів банківської системи.

У третьому розділі здійснений «Емпіричний аналіз депозитів банківської системи України». Депозитні вклади домашніх господарств є значним фактором розвитку банківської системи країни, та економіки в цілому, так як депозитні вклади є основним джерелом інвестиційних ресурсів у більшості країн світу. Ефективність депозитних операцій буде вищою при дотриманні певних принципів: забезпечення прибутковості банківської діяльності; гнучка депозитна політика при формуванні депозитного портфеля; дотримання банком нормативів

ліквідності; врахування аспекту прибутковості активів при проведенні депозитних операцій; диверсифікація та вдосконалення банківських послуг з метою зацікавлення ширшого кола клієнтів.

На основі даних НБУ розраховано частку валюти в обсязі депозитів, завдяки цьому можна визначити структуру депозитів, що допомагає визначити ступінь довіри населення до банківської системи в цілому, та відповідно до національної та іноземних валют. В результаті було виявлено, що найбільші зміни у структурі за валютою полягають у 4-разовому скороченні питомої ваги депозитів у російських рублях – менше 0,05% від усього обсягу депозитів, порівняно з 0,2% у 2014 році. Основними причинами таких змін є події на Сході, та вихід банків з російським капіталом з України.

Питома вага депозитів у євро протягом досліджуваного періоду, в середньому, становила 7,86%. Максимальне значення – 9,79% – спостерігалось у лютому 2015 р., коли було прийнято рішення НБУ про перехід від багаторічного фіксованого до гнучкого обмінного курсу гривні до долара США. Це призвело до значного зростання валютного курсу, та тотальної недовіри до національної валюти.

Тому в цей період відбувся перекид структури депозитів банківської системи. Частина перейшла у євро, а більшість у долар. За весь період 2013-2018 років фаворитом для вкладання грошей на депозит виявились національна валюта та долар, і з періодом перевага до тієї чи іншої валюти змінювались.

Також негативний вплив мало запровадження податку на дохід від депозиту в 2014 році. Як наслідок, ці умови призвели до збільшення депозитних ставок, що у свою чергу, стало причиною подорожчання кредитних ресурсів і є фактором стримування економічного розвитку країни в цілому.

За період лютий-липень 2015 року більша частина грошей населення була направлена на депозити в доларах. За 2018 рік частка депозитів починає стабільно зростати, це пов'язано з поступовою довірою до банківської системи, поступове зниження темпу інфляції (у 2018 р. річний темп становить 9,8%), при річних відсоткових ставках по депозитах 13-18% надає змогу населенню

отримати додатковий дохід і не втратити реальну вартість грошей в часі.

Загальна тенденція депозитів є такою: стабільне зростання депозитів у гривні до грудня 2013 р., падіння до кінця 2016 р. та поступове зростання з лютого 2017 р. (рис.1). І лише в березні 2018 року депозити в гривні повернулись до значень 2013 року, та зростання зберігається до кінця року.

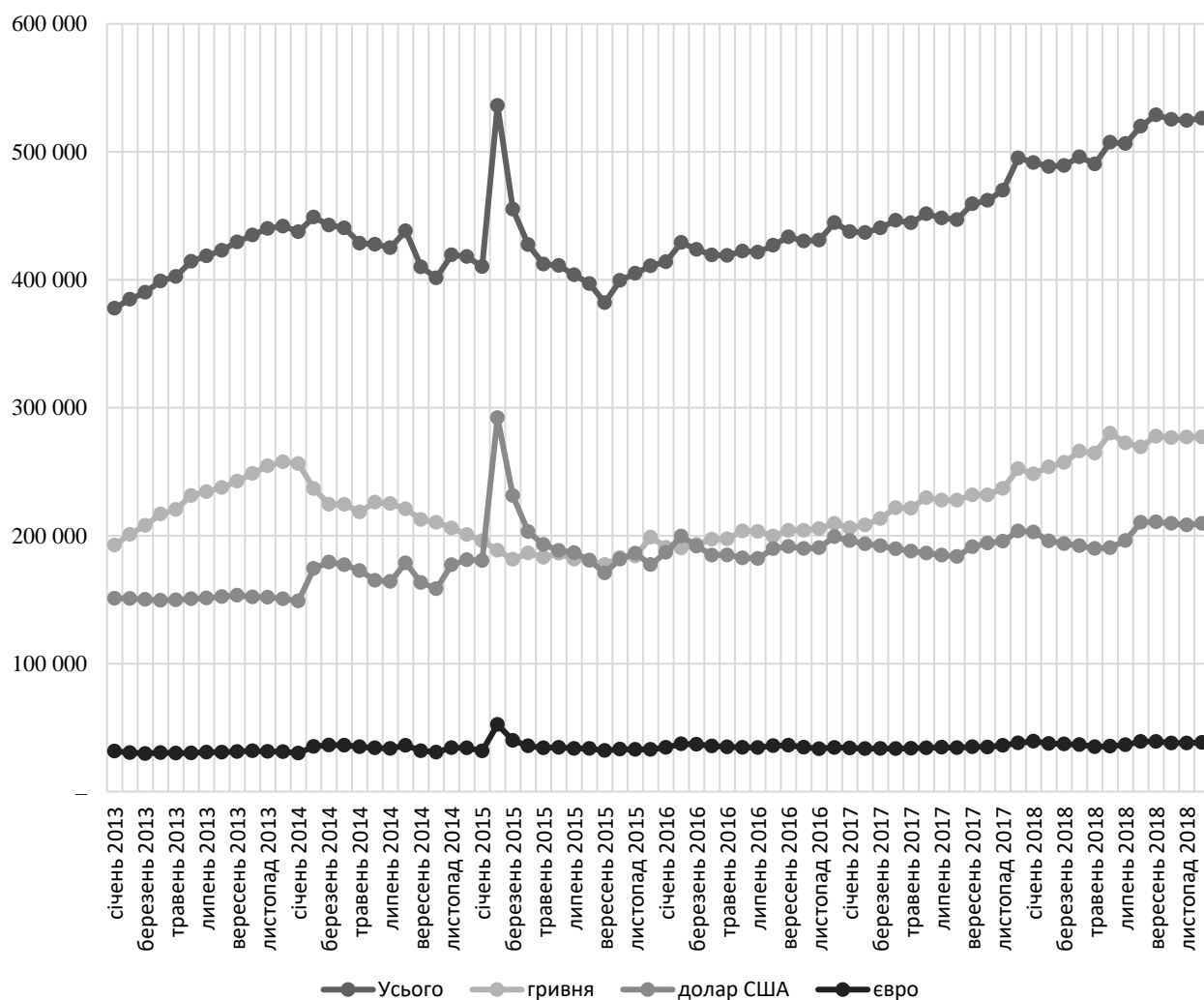

Рис.1 Депозити домашніх господарств у розрізі валют (млн.грн)

Зміни курсу валют спричинили суттєві структурні зміни депозитів в іноземній валюті. Так в першому кварталі 2014 року депозити в гривневому еквіваленті зросли, але вже в доларовому – скоротилися (табл. 3.1.). Для підтвердження цього були проведені розрахунки відповідно до зміни курсу долара на основі даних НБУ щодо депозитів по місяцях і середньозваженого за місяць курсу долара, визначеного за щоденними курсами.

Таблиця 3.1

Депозити домашніх господарств у розрізі валют (млн. доларів)

Період	Усього	у розрізі валют			Абсолютна зміна		
		гривня	долар	євро	гривня	долар	євро
1кв 2013	144222,37	75282,51	56581,22	11498,80	х	х	х
2кв 2013	152137,93	83697,69	56299,81	11353,67	8415,18	-281,41	-145,14
3кв 2013	159050,06	89405,69	57190,90	11629,62	5708,00	891,09	275,95
4кв 2013	164781,51	95226,69	56895,08	11818,26	5820,99	-295,82	188,64
1кв 2014	150960,53	81915,55	56754,47	11487,23	-13311,13	-140,61	-331,03
2кв 2014	110856,05	57198,33	44046,74	9020,87	-24717,22	-12707,72	-2466,37
3кв 2014	101429,59	52509,04	40302,74	8107,49	-4689,29	-3744,01	-913,37
4кв 2014	86111,03	43025,25	35813,05	6888,53	-9483,79	-4489,69	-1218,96
1кв 2015	67368,05	27895,13	33272,19	5867,06	-15130,12	-2540,86	-1021,47
2кв 2015	57842,61	25713,30	27032,19	4834,34	-2181,83	-6240,00	-1032,73
3кв 2015	54419,89	24837,89	24768,69	4581,19	-875,41	-2263,50	-253,15
4кв 2015	53128,80	24721,25	23848,86	4339,82	-116,64	-919,83	-241,37
1кв 2016	49353,08	22388,06	22531,71	4234,38	-2333,19	-1317,15	-105,43
2кв 2016	49924,07	23698,08	21871,30	4165,76	1310,01	-660,40	-68,63
3кв 2016	50539,55	23938,16	22219,05	4203,62	240,09	347,75	37,86
4кв 2016	50431,97	23920,53	22390,71	3967,14	-17,63	171,66	-236,48
1кв 2017	48541,81	23175,70	21478,32	3742,16	-744,84	-912,38	-224,98
2кв 2017	50752,22	25448,02	21322,50	3843,73	2272,32	-155,82	101,56
3кв 2017	52286,03	26531,34	21611,01	4014,13	1083,32	288,51	170,40
4кв 2017	52917,85	26740,00	22008,43	4044,36	208,66	397,42	30,23
1кв 2018	53864,05	27848,14	21711,87	4184,70	1108,14	-296,56	140,34
2кв 2018	57074,51	30974,62	21883,25	4102,25	3126,48	171,38	-82,45
3кв 2018	56870,19	29980,95	22568,97	4201,39	-993,67	685,71	99,14
4кв 2018	56545,06	30175,34	22202,90	4049,83	194,39	-366,07	-151,56

Джерело: розраховано автором на основі даних НБУ

Спостерігається скорочення усього депозитів за перший квартал 2014 року на 14 млн. доларів., в гривні на 13 млн. доларів, та на 140 тисяч в доларах. За другий період банківська система вже втратила ще 40 млн. доларів, гривневі депозити скоротились на 24 млн доларів, депозити в доларах на майже 13 млн, а в євро 2,5 млн доларів. У 2015-2016 рр. сума депозитів в гривні наблизилась до депозитів в доларах, хоча ще перші два квартали 2015 р. депозити в доларах перевищували депозити в гривні.

Девальвація гривні призвела до структурних зрушень депозитів банківської системи України. Суттєва різниця між депозитами в національній валюті та в доларах стала помітна в 2017 році, та протягом останнього періоду

депозити в гривні помітно зростають, коли в депозити в доларах залишаються майже на тому ж рівні.

Це можна пояснити зменшенням ставок на депозити в доларах та відсутність необхідності банків до залучення депозитів у доларах. Депозити в гривні зростаються через більш високі ставки, поступове скорочення інфляційних процесів, поява альтернатив для банків та населення в вигляді депозитних сертифікатів та ОВДП.

Також проведений аналіз даних депозитів домашніх господарств у розрізі видів валют і строків погашення, результат якого свідчить, що населення неохоче кладе на депозити строком більше 2 років в національній та іноземній валюті. Це не дає змогу банкам надавати кредити на довгий період в реальний сектор економіки. Від року до двох років населення вкладає частіше в іноземній валюті, таким чином захищаючись від курсових коливань. Відповідно на період до 1 року вклади в гривні займають більшу частку вкладів, ніж в іноземній валюті, таким чином за рахунок досить високих процентних ставок населення захищається від інфляційних процесів. І за останні два роки інфляція є нижчою за процентні ставки, що надає змогу не тільки зберегти вартість грошей, а й отримати додатковий дохід.

Окрім цього, проведено аналіз структури та динаміки депозитів нефінансових корпорацій, які є основою функціонування та розвитку реального сектору економіки. В умовах дефіциту фінансових ресурсів такі корпорації не в змозі створювати заощадження, через необхідність фінансування операційної діяльності. Обсяг коштів на депозитах нефінансових корпорацій протягом 2013-2018 рр. у розрізі валют представлено на рис.2.

Протягом зазначеного періоду спостерігається зростання обсягу депозитів в гривневому еквіваленті, так депозити в гривні зросли в абсолютному вимірі на 108 млрд грн, в доларах на 32 млрд грн, а в євро на 26 млрд грн.

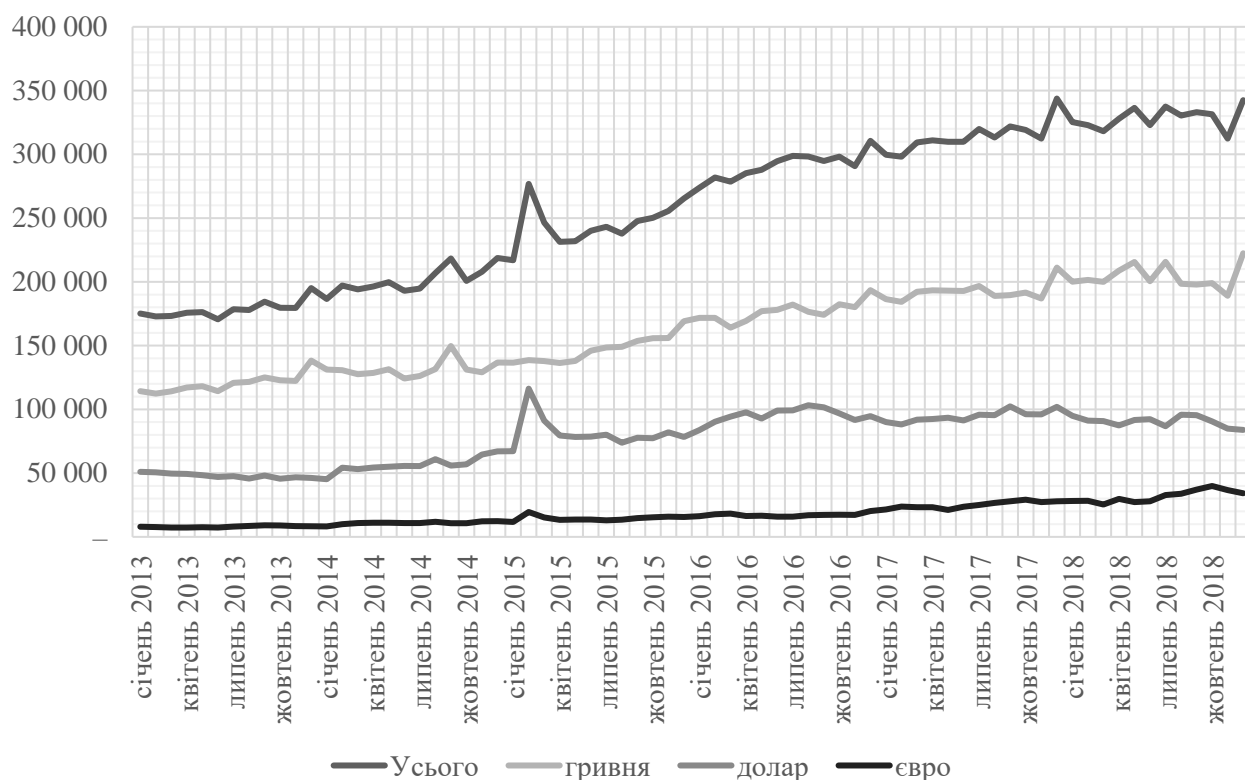

Рис. 2. Депозити нефінансових корпорацій у розрізі валют

Частка депозитів в євро поступово зростала і на січень 2013 р. становила 4,54%, на січень 2015 – 5,38%, на січень 2018 – 8,65%, а на кінець 2018 року – 9,98%. Напевно розірвання торгових контрактів з Росією вплинув на появу нових ринків для експорту нашої продукції в Європейські країни, що спонукала зростання пропозиції євро в країні. Через менший відсоток по депозитах у євро, більша частина зберігається на поточних рахунках. Через доларизацію нашої економіки та ведення розрахунків з іноземними компаніями частка депозитів в доларах займає третину від усього їх обсягу і, в середньому становить 29%.

Якщо порівнювати депозити домашніх господарств та нефінансових корпорацій, то очевидно, що динаміка до скорочення присутня в обох випадках. Однак, відновлення зростання суми депозитів нефінансових корпорацій відбувається меншими темпами, ніж депозитів домогосподарств. Структурних змін та перехід більшості депозитів гривні до іноземної валюти не відбувся. Фактично обсяг депозитів у 2018 р. ще не досяг рівня докризового 2014 р.

Важливим фактором залучення коштів для банків є їхній термін, враховуючи цей чинник, банк може планувати свої активні, тобто кредитні

операції, а також свою ліквідність на певний час у майбутньому. Тому для банків важливо мати більшу частину депозитів за строками, для цього банки збільшують відсотки по депозитам, особливо у гривні, щоб підприємства орієнтувались на строкові депозити з більш довгими періодами розміщення.

У четвертому розділі «Обґрунтування результатів дослідження та шляхів їх застосування» наведено шляхи розв'язання поставленої проблеми та надано характеристику області застосування рекомендацій.

На основі проведеного дослідження вдалося з'ясувати, що структура депозитів домогосподарств і нефінансових корпорацій протягом 2013-2018 рр. суттєво змінилася під впливом економічних зрушень, зумовлених політичними факторами, що призвели до волатильності макроекономічних показників.

Досліджуючи вплив кожного з виділених факторів, а саме: інфляція та девальвація, було виявлено, що майже відсутній вплив інфляції в періоді 2013-2018 років, але в періоді 2014-2015 роках вплив цього фактору змінився на слабкий. Тобто можна сказати, що такий фактор як інфляція не є основним, в той же час волативність курсів валют майже в усіх періодах має сильний вплив на структуру та динаміку депозитів, як домашніх господарств так і нефінансових корпорацій.

Отримані результати свідчать про необхідність стабілізації національної грошової одиниці та нівелювання стрімкої зміни курсів валют. З метою удосконалення стану структури депозитів та підвищення довіри домогосподарств до банківської системи необхідними є:

- стабілізація економіко-політичної ситуації в країні;
- продовження інфляційного таргетування;
- контроль виконання нормативів банків;
- докапіталізація банків для підвищення стійкості до криз і зміцнення довіри до банківської системи з боку вкладників та інвесторів;
- запровадження індексації коштів в умовах високої інфляції;
- посилення системи захисту вкладів та законодавча регламентація її обов'язковості для всіх банків із одночасним збільшенням фінансування

- Фонду Гарантування Вкладів Фізичних Осіб;
- стабілізація національної грошової одиниці.

Таким чином при стабільній національній грошовій одиниці, банківська система зможе формувати ресурсну базу у формі депозитів національній валюті, та забезпечити кредитування, не тільки населення, а й підприємства, що призведе до розвитку банківської системи та економіки України.

ВИСНОВКИ

Отримані результати магістерського дослідження надають змогу зробити висновки теоретичного і практичного характеру щодо трансформації депозитів банківської системи України в умовах інфляції та девальвації:

1. Розвиток банківської системи можливий за наявності депозитних ресурсів. Однак, за останні 5 років їх обсяг постійно скорочується. Для банків ця ситуація унеможлиблює надання довгострокових кредитів, які необхідні для запуску реального сектору економіки. На формування ресурсів банківської системи, зокрема, депозитних впливає ряд факторів: доходи населення, довіра до банківської системи, інфляційні процеси та волатильність курсів валют, мінливість законодавчого регулювання діяльності банків.

2. Аналіз підходів до визначення факторів впливу на структуру банківських депозитів серед вітчизняних та зарубіжних вчених дозволяє побачити, що переважна більшість науковців пропонує поділяти фактори впливу на структуру банківських депозитів на зовнішні та внутрішні. Така класифікація дає змогу розмежувати фактори, на ті які є контрольованими з боку банку, менеджмент якого може розробити комплекс заходів щодо управління та мінімізації впливу цих факторів.

Основними факторами, що гальмують відновлення депозитного ринку визначено такі: високий рівень інфляції, негативні очікування населення щодо майбутніх цін, негативні очікування суб'єктів господарювання та недовіра до банківської системи через можливість ліквідації банку. Ці чинники зменшує зацікавлення в довгострокових вкладах в національній валюті.

3. Проведений аналіз структури та динаміки депозитів домашніх господарств свідчить про суттєві зміни в абсолютних показниках. Так в період кризи відбулось значне скорочення депозитів національній валюті і їх перехід в іноземну валюту. Номінально, на кінець 2018 року стан банківської системи покращився і вперше за останні 5 років повернувся до прибутковості, але після проведення аналізу даних в еквіваленті іноземної валюти очевидно, що фактичні обсяги депозитів ще не повернулися до предкризового стану.

4. В результаті дослідження впливу таких факторів, як інфляція та девальвація виявлено, що вплив курсів валют значною мірою спричинив структурні зрушення в депозитах домогосподарств і нефінансових корпорацій.

При цьому інфляційні процеси і стабільність грошової одиниці, як і ступінь довіри до банківської системи, визначають бажання домогосподарств, які є донорами економіки, до заощаджень і вкладень.

Тому для збільшення обсягу та покращення структури депозитів необхідно вжити заходи, які можуть забезпечити стабілізацію курсу гривні відносно іноземних валют, особливо щодо долара США, інфляційне таргетування, посилення контролю виконання банківських нормативів, зростання гарантій за вкладками фізичних осіб.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ

Путятін Д. Трансформації обсягу і структури депозитів домогосподарств в умовах інфляції та девальвації / Д.Путятін // – Студентські наукові студії. – Миколаїв : вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2018.

АНОТАЦІЯ

Путятін Д.В. Депозити банківської системи в умовах інфляції та девальвації. – Рукопис.

Магістерська робота на здобуття ступеня вищої освіти магістр галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит з поглибленим вивченням іноземної мови». – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2019.

Досліджено характер впливу факторів інфляції та девальвації на структуру депозитів банківської системи. Здійснено теоретичне обґрунтування та висвітлення методології аналізу трансформаційних процесів у структурі депозитів в умовах інфляції та девальвації національної грошової одиниці України та очищення банківської системи.

Окреслено тенденції зміни обсягу, складу та структури депозитів домогосподарств і нефінансових корпорацій у розрізі валют і строків погашення протягом 2013-2018 рр. Шляхом кореляційно-регресійного аналізу встановлено пряму та щільну залежність обсягу та структури депозитів банківської системи у розрізі валют і строків погашення від коливань курсу долара відносно гривні, а також незначну – від зміни темпу інфляції.

Обґрунтовано необхідність стабілізації курсу гривні відносно іноземних валют, особливо щодо долара США, інфляційного таргетування, посилення контролю виконання банківських нормативів, зростання гарантій за вкладками фізичних осіб для збільшення обсягу та приведення у відповідність структури депозитів банківської системи.

Ключові слова: депозит, відсоткова ставка, облікова ставка, девальвація, інфляція, домогосподарства, нефінансові корпорації

ANNOTATION

Putiatin D.V. Deposits of the Banking System in Conditions of Inflation and Devaluation - Manuscript.

Master's work in obtaining a higher education Master of Science in the field of 07 "Management and Administration" of specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" by the educational-professional program "Finance and credit with in-depth study of a foreign language". - Black Sea National University of Petro Mohyla, Nikolaev, 2019.

The character of the influence of inflation and devaluation factors on the structure of deposits of the banking system was investigated. Theoretical substantiation and coverage of the methodology of analysis of transformation processes in the deposit structure in the conditions of inflation and devaluation of the national currency of Ukraine and the clearing the banking system was made.

The trends of volume, composition and structure of deposits of households and non-financial corporations in terms of currencies and maturities during 2013-2018 are outlined. Through correlation-regression analysis, direct and tight dependence of the volume and structure of deposits of the banking system in terms of currencies and maturities from the fluctuations of the dollar against the hryvnia, as well as insignificant, from the change in the rate of inflation has been established.

The necessity of stabilization of the hryvnia against foreign currencies, especially against the US dollar, inflation targeting, strengthening control over the implementation of banking standards, increase of guarantees on deposits of individuals to increase the volume and bringing the structure of deposits of the banking system into line with the structure is substantiated.

Key words: deposit, interest rate, discount rate, devaluation, inflation, households, non-financial corporations